

REGJERINGSADVOKATEN

12 FEB 2013

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
10/10885 - EDE

Vår ref
2012-0861 SOF/CAH

Dato
11.02.2013

HØRING OM RAPPORT OM ETTERKONTROLL AV KOMMISSJONEN FOR GJENOPPTAKELSE AV STRAFFESAKER

Rapporten tar opp mange sider av kommisjonens virksomhet. Ut fra regjeringsadvokatens oppgaver og kjennskap til sakområdet, er det bare naturlig å kommentere forslagene til rettslig overprøvelse.

Regjeringsadvokaten er enig med arbeidsgruppen i at Gjenopptakelseskommisjonen står med ett ben i den sivile retten og ett i strafferetten. Den er et forvaltningsorgan, men samtidig arbeider den innenfor strafferettsområdet. Det er derfor riktig som fremhevet i rapporten *"at konsekvensen er at domstolskontrollen med kommisjonens avgjørelser, vil utgjøre et fremmedelement, uavhengig av hvilken prosessordning den plasseres i."*

Det er en viss sammenheng mellom omfanget av prøvelsesretten og i hvilke former den skal skje. Dersom det er aktuelt med en ny prøvelse av bevisene, bør dette skje i strafferettssporet i straffeprosessuelle former. Dersom det imidlertid ikke er aktuelt med en ny prøvelse av bevisene, kan dagens ordning med overprøvelse i de sivilrettslige spor være å foretrekke.

Med tanke på de hensyn som var avgjørende ved opprettelsen av Gjenopptakelseskommisjonen, er det lite i samsvar med den underliggende tankegang å la bevisbedømmelsen på nytt prøves av domstolene. Gode grunner kan imidlertid tale for at det kan og bør skje en kontroll med kommisjonens generelle lovanvendelse og saksbehandling – vel og merke det som kan prøves isolert uten å måtte gå inn i bevisbedømmelsen. Den grensen Høyesterett trakk opp i Rt. 2012 s. 519 synes å gi en riktig ramme for hva som bør være gjenstand for domstolskontroll. Regjeringsadvokaten slutter seg til arbeidsgruppens vurdering av disse spørsmål.

På ett punkt enkelt punkt er det imidlertid vanskelig å følge arbeidsgruppen. Den fastslår i at *"åpenbare slutningsfeil fra det faktiske grunnlag bør imidlertid kunne etterprøves"*. Dette ville være en utvidelse av domstolenes kompetanse som er uheldig. Slike feil vil åpenbart bli rettet opp av kommisjonen selv. Gir man derimot dette som ramme for prøvelsene i de sivile domstoler, vil pretensjonen om at det foreligger slike feil legges til grunn for sakens ramme. Det innebærer at det åpnes en viss mulighet for full prøvelse av bevisbedømmelsen. Det er litt uklart

REGJERINGSADVOKATEN

om arbeidsgruppen mener at dette er en tolkning av dommen eller om det er forslag til utvidelse av domstolenes kompetanse. Etter Regjeringsadvokatens oppfatning er dette enten en feilaktig tolkning eller et forslag til utvidelse av domstolenes kompetanse som kan ha virkninger utover det som er tilsiktet.

Arbeidsgruppen har videre foreslått at lagmannsretten skal være førsteinstans for overprøvelse av Gjenopptakelseskommisjonens avgjørelser. Det skal særlige grunner til for å fravike det som er lovens normalordning. Det er ikke gjort for fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker (som har en domstolslignende oppbygning), men derimot for overprøvelse av Trygderettens avgjørelser. Tatt i betraktning at dette er saker som har vært i domstolssystemet; mange av dem i lagmannsretten og deretter behandlet i Gjenopptakelseskommisjonen, kan mye tale for å fravike det normale overprøvningsystem. Jeg antar at det ikke vil dreie seg om så mange saker at det vil belaste lagmannsrettene tungt.

Arbeidsgruppen har også foreslått en endring av strprl. § 391 nr. 2. Det kan virke som dette forslaget hviler på en misforståelse av rekkevidden av dommen i Rt. 2010 s. 1170. Uansett er det Regjeringsadvokatens oppfatning at lovforslaget fører til en for stor utvidelse med hensyn til å gi kommisjonen kompetanse til å vurdere folkerettskrenkelser.

Regjeringsadvokaten beklager at uttalelsen er blitt forsinket.

Med hilsen

REGJERINGSADVOKATEN

Sven Ole Fagernæs
regjeringsadvokat